

3. Udelukkelsesgrundene

Gældens alder spiller også i denne sammenhæng en rolle, jf. § 197, stk. 3, og U 1998.979 V, hvor gælden bl.a. hidrørte fra salg af skibsanparter og var ca. 5 år gammel. Landsretten fandt, at det ikke kunne udelukkes, at der kunne afsiges kendelse om gældssanering.

3.4.3.3. Forbrugsgæld

En skyldner handler uforsvarligt, hvis han stifter en ikke uvæsentlig del af gælden ved forbrug, jf. § 197, stk. 2, nr. 2, litra c. Bestemmelsen omfatter såvel køb af almindelige dagligvarer, herunder også beklædning, som investering i større forbrugsgoder. Det er uden betydning, om varerne købes på kredit eller finansieres via optagelse af lån.¹²⁶

Forbrugsgæld kan stiftes under meget forskellige omstændigheder, herunder fx fordi skyldneren eller dennes husstand mere eller mindre bevidst opretholder et for højt niveau i forhold til indkomsten uden skelen til egen formåen. Hvis skyldneren har stabil indkomst, er der ikke nødvendigvis noget uforsvarligt i at stifte forbrugsgæld, men vælger man at leve over evne i en længere periode, eller stifter man betydelige gældsposter, vil dette udelukke gældssanering. I VLK B-329-04 havde skyldneren udelukkende forbrugsgæld. Skyldneren havde i 11 år haft stabil indkomst, men havde løbende stiftet gæld, der måtte inddrives via fogedretten. Skyldneren forklarede dette med, at han ikke kunne få den løbende økonomi til at hænge sammen. Gældssanering blev nægtet. I VLK B-222-06 havde skyldneren trods forholdsvis gode indtægtsforhold stiftet fortrinsvis forbrugsgæld, der inkl. renter androg 1,4 mio. kr. Gældssanering blev nægtet.

Har skyldneren kun haft en ringe indkomst, ligger det kritisable også i, at gælden er stiftet på et tidspunkt, hvor skyldneren var ude af stand til at opfylde sine økonomiske forpligtelser, jf. herved § 197, stk. 2, nr. 2, litra a. Se fx VLK B-2694-05 om en førtidspensionist, der i det væsentlige havde forbrugsgæld stiftet over en længere årrække, hvor hun var ude af stand til at finansiere disse forpligtelser.

Ved vurderingen af, om forbrugsgæld bør udelukke gældssanering, skal der også tages hensyn til gældens alder, jf. § 197, stk. 3. I ØLK B-1650-04 havde skyldneren stiftet forbrugsgæld inden for det seneste år, i VLK B-1190-06 inden for de seneste 2 år, i ØLK B-2364-04 var der stiftet gæld inden for de seneste 3 år, i FM 2006-761269 V lå forbrugsgældsstiftelsen 3 år tilbage, og i VLK B-2689-02 var der stiftet gæld inden for de seneste 5 år. I alle tilfælde blev gældssanering nægtet. I

---

126. Jf. bet. 1449 s. 458.

Kapitel 3. Betingelser for gældssanering

VLK B-1266-03 blev gældssanering nægtet, da der var tale om forbrugsgæld stiftet inden for de seneste 3-5 år. Ren forbrugsgæld er således normalt ikke saneret, hvor den er yngre end 5 år.

En nægtelse forudsætter selvfølgelig også, at gælden er væsentlig. Der stilles formentlig ikke store krav til at anse væsentlighedskriteriet for opfyldt, hvis gælden er stiftet på et tidspunkt, hvor skyldneren var ude af stand til at opfylde sine økonomiske forpligtelser, jf. herved § 197, stk. 2, nr. 2, litra a. I ØLK B-1729-09 havde skyldneren fået gældssanering i 1992, men kendelsen var senere ophævet. Da han på ny søgte om gældssanering i 2009, ville den bl.a. omfatte køb af hårde hvidevarer i 2004 samt reparation af bil i samme år samt i 2008. Den seneste reparation androg 7.200 kr. Landsretten nægtede gældssanering, allerede fordi en ikke uvæsentlig gæld i form af forbrugsgæld var stiftet så sent som i 2008, hvor skyldneren var ude af stand til at opfylde sine økonomiske forpligtelser. I ØLK B-276-08 udelukkede forbrugsgæld på 2.500 kr. dog ikke gældssanering, uanset at den var stiftet efter sagens indledning.¹²⁷

Er gælden stiftet over en periode, og er den dermed af mere systematisk karakter, kan der være grundlag for at strække fristen. I VLK B-2038-04 var der tale om forbrugsgæld stiftet inden for de seneste 2-6 år. Gældssanering blev nægtet. I VLK B-310-04 havde skyldneren udelukkende forbrugsgæld på knap 242.000 kr., der var stiftet inden for de seneste 7 år, hvoraf nogle poster var stiftet inden for seneste 3 år. Indledning af gældssaneringssag blev nægtet, da det ved de senere låneoptagelser måtte have stået klart for skyldneren, at hun ikke var i stand til at tilbagebetale gælden. Der kan endog være grundlag for at stille (endnu) større krav til gældens alder, også selv om ingen del af gælden er af nyere dato. I VLK B-1091-03 var gælden stiftet 5-7 år tidligere, og også i dette tilfælde blev gældssanering nægtet. Tilsvarende blev gældssanering nægtet i ØLK B-1256-09 (dissens), hvor der var tale om »betydelig forbrugsgæld« stiftet 5-10 tidligere, og i ØLK B-1059-09, hvor gælden var stiftet 6½-11½ år før kendelsen i skifteretten. Landsretten begrundede bl.a. afslaget med gældens størrelse (ca. 1 mio. kr.) og stiftelsesperiodens længde.¹²⁸ Denne form for systematisk forbrugsgæld skal også ses i sammenhæng med, at den som regel vil være stiftet over en periode, hvor skyldneren var ude af stand til at opfylde sine forpligtelser, jf.

127. Se om gæld stiftet under sagen nedenfor i afsnit 3.8.

128. Skyldneren havde også stiftet en børnebidragsgæld på ca. 14.000 kr., og da der ikke forelå nærmere oplysninger om denne gælds alder og stiftelsesmønster, indgik dette også i begrundelsen for afslaget.

3. Udelukkelsesgrundene

herved § 197, stk. 2, nr. 2, litra a. Se som eksempel ØLK B-3249-09, hvor skifteretten afviste gældssanering under henvisning til gældens karakter og alder (forbrugsgæld stiftet i perioden 2002-2007), mens landsretten tillige lagde vægt på, at skyldneren havde været ude af stand til at opfylde sine forpligtelser.¹²⁹

Årsagen til gældens stiftelse spiller normalt ingen rolle. Også hvis der er tale om gæld stiftet ved en enkeltstående handling i forbindelse med en konkret afsluttet begivenhed, fx en skilsmisse, eller en helt uforudset tandlægeregning, vil gældssanering således som udgangspunkt være udelukket, men der kan måske være grundlag for gældssanering efter en noget kortere periode end normalt.¹³⁰ Dette må dog forudsætte, at skyldneren ikke efterfølgende fortsætter gældsstiftelsen, jf. VLK B-2650-05. I FM 2003.194/1 V havde skyldneren bl.a. stiftet forbrugsgæld inden for de seneste 3-5 år i forbindelse med en skilsmisse. Udgifterne havde været nødvendige som følge af en anstrengt økonomi på grund af en uhelbredelig sygdom. Skyldneren fik gældssanering, selvom han havde trukket 3.400 kr. på en kreditkonto dagen efter indledning af gældssanerings sagen til betaling af nogle regninger. Omvendt nægtede FM 1992.108/2 Ø gældssanering for en skyldner, der efter en skilsmisse havde forøget forbruget ved bl.a. at renovere badeværelse og holde konfirmation.

At gældsposten har en betydelig størrelse, taler dog omvendt for, at der skal forløbe nogen tid, jf. ØLK B-1062-07, hvor skyldneren og samleveren i fællesskab ca. 1 år tidligere havde optaget et lån på 150.000 kr., som de havde anvendt til begge tandlægeregninger. Gældssanering blev nægtet for tiden under henvisning til forbrugslånets størrelse. Det er heller ikke nødvendigvis en undskyldende omstændighed, at gælden er stiftet af en anden end skyldneren, navnlig hvis der foreligger en formodning for samtykke eller dog manglende påpasselighed, jf. FM 2007-1497112 Ø.

Der stilles ligesom ved de øvrige udelukkelsesgrunde i § 197, stk. 2, nr. 2, et krav til gældens størrelse, jf. ordene »ikke uvæsentlig gæld«. Er skyldnerens forbrugsgæld både absolut og relativt uvæsentlig,¹³¹ ude-

---

129. Flertallet i ØLK B-1256-09 henviste tilsvarende til § 197, stk. 2, nr. 2, litra a.

130. I mange tilfælde vil mere eller mindre undskyldelig forbrugsgæld også udelukke gældssanering efter § 197, stk. 2, nr. 2, litra a, da den som regel er stiftet på et tidspunkt, hvor skyldneren var ude af stand til at opfylde andre forpligtelser, jf. herved tillige VLK B-1726-08.

131. Jf. herom ovenfor i afsnit 3.4.2.

Kapitel 3. Betingelser for gældssanering

lukker den således ikke i sig selv gældssanering, hvis skyldnerens øvrige gæld er saneringsværdig. Selvom nyere forbrugsgæld som udgangspunkt er mindre saneringsværdig, jf. ovenfor, vil en sådan gæld derfor normalt blive saneret, når den er af mindre størrelse og indgår blandt andre og større, saneringsværdige poster. I ØLK B-3153-06 havde skyldneren samme år optaget et lån til køb af nye møbler for ca. 7.500 kr. Hun havde tidligere boet i en møbleret lejlighed, men havde skiftet bolig og havde ingen møbler. Det var oplyst, at skyldneren samme år havde optaget et lån hos kommunen på ca. 21.000 kr. til indskud i den nye lejlighed. Den samlede gæld androg ca. 610.000 kr.¹³² og bestod hovedsagelig af ældre skattegæld og renter heraf. Skifteretten nægtede gældssanering bl.a. under henvisning til, at der var tale om nyere forbrugsgæld, der var stiftet på et tidspunkt, hvor skyldneren var ude af stand til at opfylde sine økonomiske forpligtelser, jf. § 197, stk. 2, nr. 2, litra a og c, jf. stk. 3.¹³³ Landsretten ændrede afgørelsen og henviste til, at gælden efter sin størrelse og det oplyste om baggrunden for lånets optagelse ikke på forhånd udelukkede, at der kunne afsiges kendelse om gældssanering.¹³⁴

3.4.3.4. Systematisk oparbejdet gæld til det offentlige

Skyldneren handler uforsvarligt, hvis han systematisk oparbejder gæld til det offentlige, og der er tale om en ikke uvæsentlig gæld, jf. § 197, stk. 2, nr. 2, litra d. Der skal således være tale om 1) offentlig gæld, 2) der har en vis størrelse, og som 3) er systematisk oparbejdet, før gælds-

---

132. Forbrugsgælden udgjorde således ca. 1,2 pct.

133. I afgørelsen står der formentlig fejlagtigt »jf. stk. 2«.

134. Uanset at en forbrugsgæld (eller anden gældspost) ikke udelukker en skyldner fra at få gældssanering, kan der være god grund til at overveje, om den bør holdes uden for gældssaneringseffekten. Dette kan i givet fald ske, ved at skæringsdagen rykkes, jf. § 199, stk. 1, 2. pkt. En rykning af skæringsdagen forudsætter, at den pågældende gældspost tidsmæssigt kan afgrænses i forhold til den øvrige gæld. Er betingelserne for at rykke skæringsdagen opfyldt, jf. nærmere herom nedenfor i kapitel 4 afsnit 4.1, kan skyldneren få gældssanering på vilkår, at han fortsat betaler forbrugsgælden. I den omtalte ØLK B-3153-06 havde skifteretten fundet, at betingelserne for at rykke skæringsdagen ikke var opfyldt, mens landsretten omvendt fandt, at dette var tilfældet (hvilket bragte møbellånet uden for gældssaneringseffekten). Selvom vilkårene for en gældssanering normalt først fastsættes i forbindelse med udarbejdelse af forslaget, kan det således ikke afvises, at de spiller en vis rolle, idet det ikke er givet, at landsretten ville være nået til samme resultat (vedrørende hovedspørgsmålet om gældssanering eller ej), hvis den mindre forbrugsgæld var blevet ramt af gældssaneringseffekten.